

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty
(druk nr 513)**

I. Cel i przedmiot ustawy

Zasadnicza część uchwalonych zmian zmierza - w założeniu ustawodawcy sejmowego - do wyrównywania szans edukacyjnych dzieci poprzez zapewnienie powszechnego dostępu do edukacji przedszkolnej dzieciom z różnych środowisk, przede wszystkim wiejskich. Zdaniem ustawodawcy cel ten może być zrealizowany poprzez upowszechnienie wychowania przedszkolnego.

Mając to na względzie ustawodawca wprowadził do ustawy instytucję **innych**, anizeli przedszkole i oddział przedszkolny w szkole podstawowej, **form wychowania przedszkolnego**, których rodzaje określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw oświaty i wychowania (delegacja ustawowa sformułowana jest w dodawanym art. 14a ust. 7). Wprowadzone zmiany umożliwią gminom, innym osobom prawnym oraz osobom fizycznym organizowanie innych publicznych i niepublicznych form wychowania przedszkolnego. Ustawodawca określił podstawowe kwestie związane z organizowaniem i funkcjonowaniem takich form, szczegółowe sprawy uregulowane zostaną rozporządzeniem.

W świetle ustawy, organizowanie innych form wychowania przedszkolnego należeć będzie do zadań własnych gminy i rada gminy będzie mogła uzupełnić o takie formy sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (w przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi). Zajęcia w innych formach będą mogły być organizowane dla dzieci w wieku 3-5 lat. Prowadzone one będą przez nauczycieli posiadających kwalifikacje do pracy w przedszkolu. Do wychowania przedszkolnego prowadzonego w innych formach stosować się będzie odpowiednio przepisy dotyczące nadzoru nad działalnością szkoły lub placówki w zakresie spraw finansowych i

administracyjnych. Nadzór pedagogiczny sprawować będzie kurator oświaty (art. 33 i 34 dotyczące nadzoru pedagogicznego i usuwania stwierdzonych uchybień stosować się będzie odpowiednio).

Zgodnie z dodawanymi przepisami, podjęcie przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną prowadzenia publicznej formy wychowania przedszkolnego wymagać będzie zezwolenia gminy właściwej ze względu na miejsce prowadzenia tej formy. Natomiast podjęcie prowadzenia wychowania przedszkolnego w niepublicznej formie wymagać będzie uzyskania wpisu do ewidencji prowadzonej przez właściwą gminę. Podmioty prowadzące wychowanie przedszkolne zarówno w formie publicznej, jak i niepublicznej, będą otrzymywały dotacje z budżetu gminy w wysokości i na zasadach określonych w ustawie.

Ponadto ustawodawca wprowadził instytucję **indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego**, którym będą objęte dzieci, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do przedszkola. Indywidualne przygotowania przedszkole organizować będzie dyrektor przedszkola lub szkoły podstawowej, w której są zorganizowane oddziały przedszkolne w porozumieniu z organem prowadzącym.

Uznano również, że przedszkola publiczne powinny prowadzić bezpłatne nauczanie i wychowanie w zakresie podstawy programowej wychowania przedszkolnego **w wymiarze dziennym nie mniejszym niż 5 godzin**.

Ponadto nowelizacja:

- 1) wprowadza instytucję szkoły dwujęzycznej, tj. szkoły, w której wszystkie oddziały są oddziałami dwujęzycznymi (określono zasady funkcjonowania tych szkół, m.in. dla takich szkół nie będą ustalane obwody) oraz precyzuje definicję pojęcia "oddział dwujęzyczny";
- 2) uściśla definicje pojęć "oddział integracyjny" i "szkoła integracyjna";
- 3) dodaje przepisy dotyczące prowadzenia stołówek w szkołach, w szczególności określa, że posiłki w stołówce są odpłatne oraz wskazuje generalne przesłanki uzasadniające zwolnienie przez organ prowadzący szkołę rodziców albo ucznia z całości lub części opłat za posiłki; przepisy te będą stosowane odpowiednio do szkół niepublicznych.

Ustawa nowelizująca wejdzie w życie 1 stycznia 2008 r., z wyjątkiem zmian dotyczących indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, które wejdą w życie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 46. posiedzeniu w dniu 24 sierpnia 2007 r. Projekt ustawy był przedłożeniem poselskim. W trakcie prac w Sejmie zasadniczo ograniczono zakres proponowanej nowelizacji, w szczególności zrezygnowano ze zmian dotyczących:

- 1) problematyki odwołań od rozstrzygnięć podejmowanych w ramach egzaminów zewnętrznych;
- 2) podporządkowania okręgowych komisji egzaminacyjnych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej;
- 3) zasad udziału egzaminatorów i nauczycieli w przeprowadzaniu sprawdzianów i egzaminów organizowanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne (w tym zasad wynagradzania egzaminatorów i nauczycieli);
- 4) składu komisji konkursowej powoływanej przy wyborze kuratora oświaty;
- 5) trybu wyboru programów nauczania i podręczników (szkolny zestaw programów nauczania i szkolny zestaw podręczników);
- 6) zobligowania szkoły do podjęcia działań ułatwiających uczniom zaopatrzenie w podręczniki;
- 7) organizowania i prowadzenia internatów.

III. Uwagi szczegółowe

- 1) art. 1 pkt 2 lit. a, pkt 2b – w definicji pojęcia "oddział dwujęzyczny" błędnie zastosowano przypadek gramatyczny – dopełniacz.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 w pkt 2 w lit. a , w pkt 2b użyty dwukrotnie wyraz "części" zastępuje się wyrazem "część" oraz użyty dwukrotnie wyraz "odnoszącej" zastępuje się wyrazem "odnoszącą".
- 2) art. 1 pkt 5, art. 6 – analizując art. 6 ust. 2 rodzi się pytanie, czy wolą ustawodawcy jest, aby w ramach publicznej formy wychowania przedszkolnego nauczanie i wychowanie obejmowało **zawsze** całą podstawę programową wychowania przedszkolnego? Pytanie takie uzasadnia brzmienie dodawanego przepisu art. 14a ust. 7, w którym założono możliwość nauczania w ramach innych form wychowania przedszkolnego zarówno całej podstawy programowej, jak i jej wybranej części. Jeżeli wolą ustawodawcy jest, aby publiczna forma wychowania przedszkolnego mogła obejmować również wybraną część

podstawy wychowania przedszkolnego należałoby zmodyfikować art. 6 ust. 2 i wskazać taką możliwość jednoznacznie (propozycja poprawki nr 1).

Ponadto, mając na uwadze spójność terminologiczną w ramach ustawy o systemie oświaty należałoby rozważyć wprowadzenie poprawek w art. 6 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 zamierzających do zastosowania w nowelizowanych przepisach nomenklatury ustawowej. Ustawodawca stanowi bowiem o "wymiarze godzin zajęć", a nie o "czasie zajęć". Uwagę uzasadnia również brzmienie dodawanego art. 14a ust. 7, zgodnie z którym minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi w drodze rozporządzenia m.in. minimalny dzienny wymiar godzin zajęć (propozycja poprawki nr 2).

Propozycja poprawek:

- 1) w art. 1 w pkt 5, w art. 6 w ust. 2 w zdaniu pierwszym po wyrazie "przedszkolnego" dodaje się wyrazy "lub wybranej części tej podstawy";
- 2) w art. 1 w pkt 5, w art. 6:
  - a) w ust. 1 w pkt 1 wyrazy "czasie nie krótszym niż 5 godzin dziennie" zastępuje się wyrazami "dziennym wymiarze zajęć nie mniejszym niż 5 godzin",
  - b) w ust. 2 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"W ramach tej formy wychowania przedszkolnego zajęcia mogą być prowadzone w dziennym wymiarze zajęć mniejszym niż 5 godzin, jednakże tygodniowy wymiar zajęć nie może być mniejszy niż 12 godzin."
- 3) art. 1 pkt 12 oraz art. 1 pkt 18 – dodawany art. 59a ust. 1 przewiduje, że do wniosku o udzielenie zezwolenia na prowadzenie wychowania przedszkolnego w publicznych formach dołącza się projekt organizacji wychowania przedszkolnego zamiast projektu statutu (analogicznie w ust. 2 w odniesieniu do wniosku o zmianę zezwolenia). Jednocześnie żaden z przepisów ustawy nie określa jakie elementy powinny znaleźć się w takim projekcie (jaka powinna być jego zawartość merytoryczna). Stosowny przepis nie znajdzie się również w rozporządzeniu wydanym na podstawie dodawanego art. 14a ust. 7, ponieważ określenie ramowego projektu nie mieści się w zakresie spraw przekazanych do uregulowania przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Analizując art. 59a należy mieć na względzie, że w art. 60 ustawodawca określił minimalny zakres treściowy statutu szkoły lub placówki publicznej oraz, że przepis ten nie będzie stosowany odpowiednio do projektów organizacji wychowania przedszkolnego. W związku z powyższym, mając na uwadze doniosłość omawianego

dokumentu dla przyszłego nauczania i wychowania dzieci, dążąc do uniknięcia w przyszłości wątpliwości interpretacyjnych, czy też ewentualnych sporów pomiędzy organem gminy, a wnioskodawcą oraz kierując się koniecznością zapewnienia jednolitej praktyki stosowania przepisów (udzielania zezwoleń) należałoby rozważyć sformułowanie przepisu określającego zakres treściowy projektu organizacji albo delegującego tę kwestię do uregulowania w rozporządzeniu.

Wątpliwości interpretacyjne budzi również dodawany art. 89a dotyczący zgłoszenia do ewidencji prowadzenia wychowania przedszkolnego w niepublicznych formach, przewiduje on bowiem, że – inaczej niż to ma miejsce w przypadku publicznych form - w odniesieniu do niepublicznych form art. 84 ustawy (określający m.in. minimum treściowe statutu szkoły lub placówki niepublicznej) stosowany będzie odpowiednio. W związku z tym rodzi się pytanie, czy przewidziany w art. 89 ust. 1 i 2 projekt organizacji wychowania przedszkolnego ma być przygotowywany w oparciu o przepisy dotyczące statutu? Rozwiązania zawarte w art. 59a i w art. 89a są w tym zakresie niekonsekwentne. W przypadku bowiem publicznych form art. 60 nie będzie stosowany, zaś w przypadku niepublicznych form art. 84 będzie się stosować. Wobec tego należałoby, dążąc do wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych i zapewnienia spójności rozwiązań ustawowych, skorelować w tym zakresie art. 59a i art. 89a.

Ponadto wydaje się, że w art. 89a w ust. 2 wyrazy "zgłoszenie zamiast zmiany statutu" należałoby zastąpić wyrazami "zgłoszenie zmiany zamiast statutu".

- 4) art. 4 – w związku z tym, że art. 1 pkt 15 ustawy nowelizującej, który nowelizuje art. 71b ustawy o systemie oświaty wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, przepis przejściowy dotyczący czasowego utrzymania w mocy aktów wykonawczych wydanych na podstawie tego artykułu powinien wejść w życie w tym samym terminie co zmiana przepisu upoważniającego, a nie 1 stycznia 2008 r. W przeciwnym razie, zgodnie z § 32 ust. 2 ZTP, rozporządzenia wydane na podstawie art. 71b ust. 6 i 8 utracą moc obowiązującą, a art. 3 będzie bezprzedmiotowy.

Propozycja poprawki:

- w art. 4 wyrazy "który wchodzi" zastępuje się wyrazami "art. 3, które wchodzi".

Jakub Zabielski

Legislator